

Aantal gebouwen:

2.879

Aantal percelen:

103.875

Totale primaire energieafname 2021:

590 GWh

Evolutie totaal aantal gebouwen in eigendom en gebruik

Aantal gebouwen in eigendom en gebruik volgens ligging

Top 10 van de gebouwbeheerders

Evolutie aantal gebouwen in eigendom per eigendomsrecht

Evolutie aantal gebouwen per Gebruiksrecht

Evolutie uitgave voor het gebruik van gebouwen

Evolutie aantal gebouwen per Gebouwtype

Evolutie huurprijs voor kantoren

Uit gebruik genomen gebouwen in 2022

Leegstaande gebouwen in 2022

Evolutie totaal aantal percelen

Aantal percelen volgens ligging

Top 10 van de grondbeheerders

Aantal percelen volgens grootte

Aantal percelen volgens bestemming

Evolutie van energieafname

Hernieuwbare energie

Energiebesparende maatregelen

Scope/ Dit rapport geeft informatie over de gebouwen in de Terra Patrimonium- en Energiedatabank Vlaanderen op 31/12/2022. De kwaliteit van de gegevens is afhankelijk van de invoer en het nazicht door de databeheerder(s) van de entiteit(en) die binnen het toepassingsgebied 'vastgoedbeleid' vallen en vastgoed beheren. Deze entiteiten zijn opgenomen op het einde van dit document onder 'Bronnen gebouwgegevens'. Elke entiteit draagt de verantwoordelijkheid over de eigen gegevens. De schoolgebouwen van het 'GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap' zijn niet inbegrepen.

Beheer/ De gebouwen worden beheerd door 'functionele eigenaars' of 'beheerders'. Dit kunnen entiteiten met of zonder rechtspersoonlijkheid zijn. Ze hebben het beheer toegewezen gekregen over gebouwen die omwille van hun functie onder de bevoegdheid van die entiteit vallen.

Definities/ De definities van de gebruikte termen zijn terug te vinden via <https://overheid.vlaanderen.be/vastgoeddefinities>.

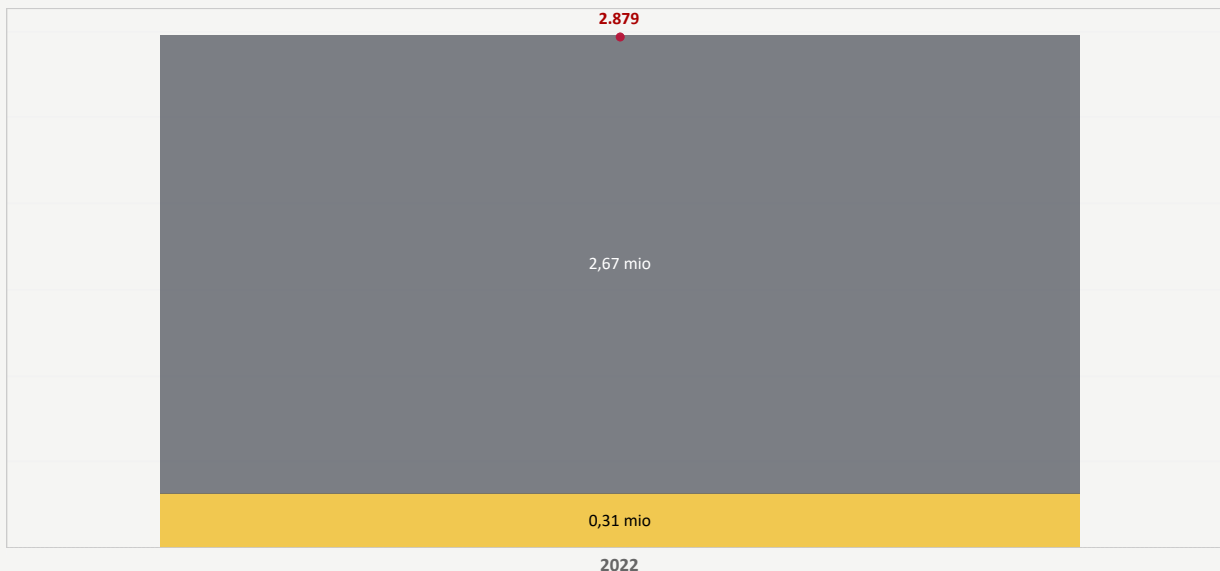
Evolutie/ In tegenstelling tot sommige voorgaande edities van de Vastgoedwijzer, wordt de evolutie van de cijfers van de voorgaande jaren nu niet meer getoond. U kan deze cijfers raadplegen door een melding te maken in Facilipunt en aan te geven voor welke jaren u de Vastgoedwijzers wil ontvangen.

1/ Evolutie totaal aantal gebouwen in eigendom en gebruik

aantal gebouwen   opp. bovengronds (m²)   opp. ondergronds (m²)

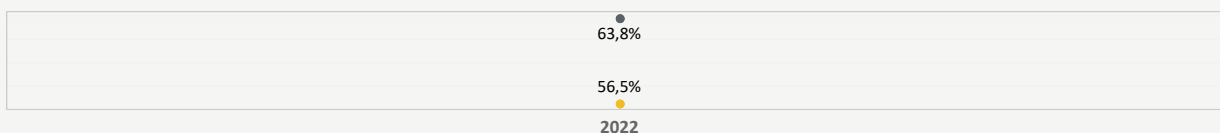
Het aantal gebouwen in de Terra Patrimonium- en Energiedatabank Vlaanderen (kortweg Terra) is gedaald in vergelijking met 2021, van 2.888 naar 2.879 gebouwen. Dit komt door de verkoop van een aantal gebouwen (zie verder).

De bovengrondse oppervlakte van de gebouwen steeg t.o.v. 2021 van 2,25 miljoen m² naar 2,67 miljoen m². De ondergrondse oppervlakte bleef gelijk. De invulgraad van de bovengrondse oppervlakte steeg van 54,2% naar 63,8%. De invulgraad van de ondergrondse oppervlakte steeg dan weer van 51,9% naar 56,5%. Deze stijgingen zijn het resultaat van de extra controles van de data in 2022 en de inspanningen van de databeheerders van de entiteiten.

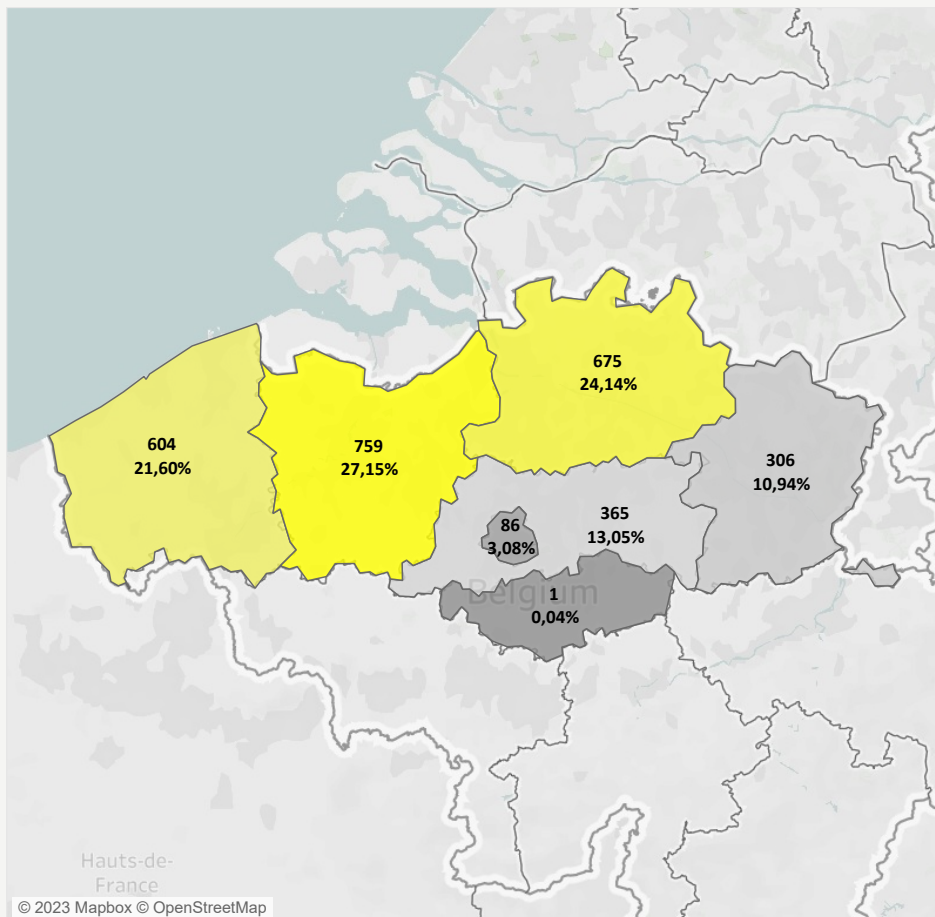

Evolutie percentage oppervlakte ingevuld

% invulgraad bovengrondse oppervlakte   % invulgraad ondergrondse oppervlakte

2/ Aantal gebouwen in eigendom en gebruik volgens ligging - 2022

Met 759 gebouwen telt Oost-Vlaanderen van alle provincies de meeste gebouwen van de Vlaamse overheid.

Enkele voorbeelden:

- Virginie Lovelinggebouw (VAC Gent)
- 152 gebouwen van De Vlaamse Waterweg (DVW) vrnl. magazijnen, sluiswachters- en bedieningsgebouwen
- 253 sociale woningen van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW)
- 63 kantoren

Op de 2e plaats vinden we de provincie Antwerpen met 675 gebouwen.

- Anna Bijns (VAC Antwerpen)
- 223 gebouwen van DVW met o.a. machinekamers, bedieningsgebouwen en regieposten
- 72 kantoren

Op de 3e plaats staat West-Vlaanderen met 604 gebouwen.

- Jacob Van Maerlantgebouw (VAC Brugge)
- 299 gebouwen van openbare infrastructuur met o.a. 26 zoutopslagen en 5 vuurtorens
- 63 kantoren

De provincie Vlaams-Brabant staat met 365 gebouwen op de 4e plaats.

- 60 gebouwen van cultureel/sportieve aard met 7 kastelen en 14 paviljoenen
- 57 woningen waarvan 26 in beheer bij ANB (vooral boswachterswoningen en hoeves) en 21 van DVW (grotendeels sluiswachterswoningen)
- 42 kantoren

De 5e plaats is voor Limburg met 306 gebouwen.

- Hendrik Van Veldekegebouw (VAC Hasselt)
- 56 woningen, waarvan er 37 in beheer van DVW
- 60 kantoren

Brussel telt 86 gebouwen, waarvan 56% kantoren.

In Waals-Brabant vinden we 1 gebouw terug, het radiogebouw te Waver dat in mede-eigendom is van VRT.

In het buitenland bevinden zich 83 locaties. Dit zijn vooral kantoorruimten die we huren van derden voor buitenlandse vertegenwoordigingen van het Departement Kanselarij & Buitenlandse Zaken en Flanders Investment & Trade.

Regio
Provincie

3/ Top 10 van de gebouwbeheerders - 2022

Overige gebouwbeheerders - Aandeel in totaal: 26,47% - Aantal gebouwen: 762 - Totale bruto oppervlakte 1.063.447 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 68,5% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 63,8% %	Agentschap Wegen en Verkeer - Aandeel in totaal: 9,10% - Aantal gebouwen: 262 - Totale bruto oppervlakte 126.046 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 77,9% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 61,8% %	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen - Aandeel in totaal: 8,79% - Aantal gebouwen: 253 - Totale bruto oppervlakte 0 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 0,0% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 0,0% %	Agentschap voor Natuur en Bos - Aandeel in totaal: 8,54% - Aantal gebouwen: 246 - Totale bruto oppervlakte 60.792 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 81,3% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 89,4% %
	Agentschap Facilitair Bedrijf - Aandeel in totaal: 7,02% - Aantal gebouwen: 202 - Totale bruto oppervlakte 664.882 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 89,6% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 77,2% %	VDAB - Aandeel in totaal: 4,69% - Aantal gebouwen: 135 - Totale bruto oppervlakte 498.388 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 96,3% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 94,8% %	VVM De Lijn - Aandeel in totaal: 3,79% - Aantal gebouwen: 109 - Totale bruto oppervlakte 215.575 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 55,0% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 54,1% %
De Vlaamse Waterweg - Aandeel in totaal: 22,96% - Aantal gebouwen: 661 - Totale bruto oppervlakte 91.955 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 53,4% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 35,4% %	Departement Cultuur, Jeugd en Media - Aandeel in totaal: 5,00% - Aantal gebouwen: 144 - Totale bruto oppervlakte 210.339 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 99,3% % - Invulgraad ondergrondse oppervlakte: 97,9% %	Toerisme Vlaanderen - Aandeel in totaal: 3,65% - Aantal gebouwen: 105 - Totale bruto oppervlakte 53.491 m ² - Invulgraad bovengrondse oppervlakte: 41,9% %	

1. Net zoals vorig jaar heeft DVW met 661 gebouwen (23%) de meeste gebouwen in beheer. T.o.v. 2021 zijn er 6 gebouwen toegevoegd en ook de totale bruto oppervlakte is sterk gestegen van 74.754 naar 91.955 m².
2. Het aantal gebouwen in beheer van AWW is licht gedaald van 279 naar 262 gebouwen maar toch blijven zij de 2e plaats bekleden. Ondanks de daling van het aantal gebouwen, is de totale bruto oppervlakte gestegen met iets meer dan 20.000 m². Dit komt doordat de bovengrondse oppervlakte beter werd ingevuld.
3. De derde plaats wordt ingenomen door de VMSW (253 gebouwen) en ANB (246 gebouwen) met elk bijna 9% van de gebouwen in beheer.
4. Het Facilitair Bedrijf heeft 202 gebouwen in beheer (7%) waarvan er 139 kantoren zijn. Dat komt overeen met bijna 69% van het totaal aantal gebouwen.
5. VDAB en DCJM hebben elk (bijna) 5% van de gebouwen in beheer. Bij beide entiteiten is het aantal gebouwen licht gedaald, maar de totale bruto oppervlakte is bij VDAB sterk gestegen van 199.311 naar 498.388 m². De stijging van deze cijfers is te wijten aan de inspanning die de VDAB heeft geleverd om de oppervlakten beter in te vullen in Terra.
6. De Lijn en Toerisme Vlaanderen sluiten de top 10 af met elk bijna 4% van de gebouwen in beheer. Het totaal aantal gebouwen in beheer bij De Lijn is licht gedaald van 114 naar 109 gebouwen, maar door de verbeterde invulgraden is hun totale bruto oppervlakte gestegen van 29.348 naar 215.575 m².

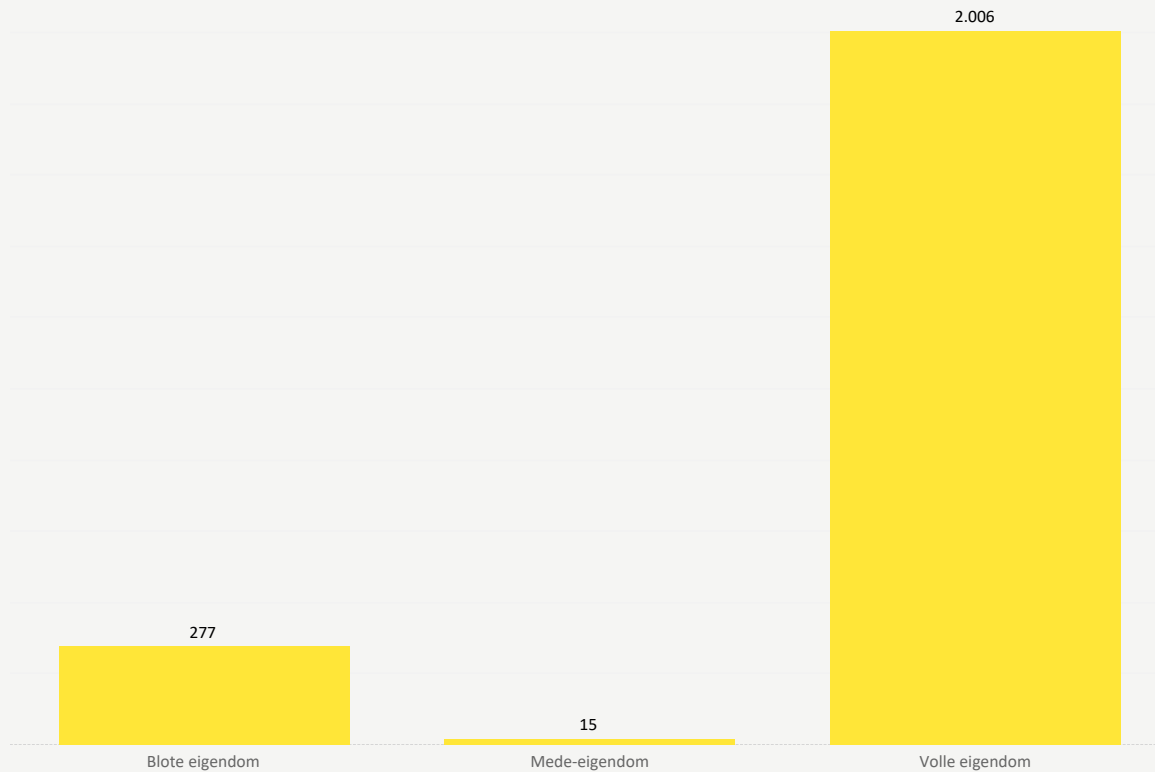

4/ Evolutie aantal gebouwen in eigendom per eigendomsrecht

Aantal gebouwen per eigendomsrecht

2022

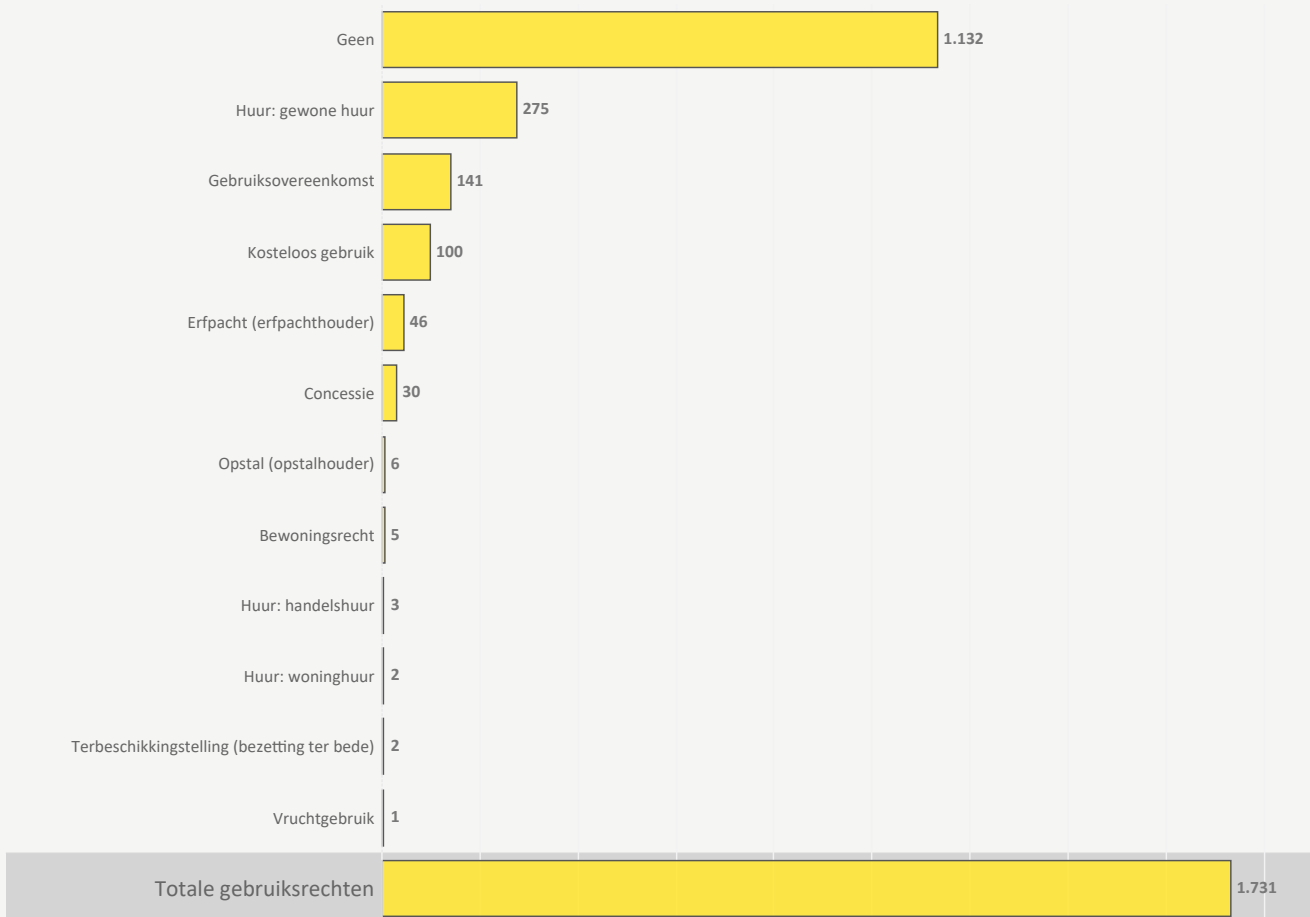

Van de 2.789 gebouwen is er voor 2.699 gebouwen een eigendomsrecht ingevuld (96,8%). Hiervan hebben 2.298 gebouwen een eigenaar die behoort tot de Vlaamse overheid. Voor 180 gebouwen werd geen eigendomsrecht ingegeven in Terra.

Net zoals in 2021 zijn ook nu de meeste gebouwen in volle eigendom (87,3%). Bij blote eigendom (12,1%) zijn het vooral gebouwen die onder concessie, erfpacht of vruchtgebruik vallen. Het aantal gebouwen in mede-eigendom (0,6%) is beperkt.

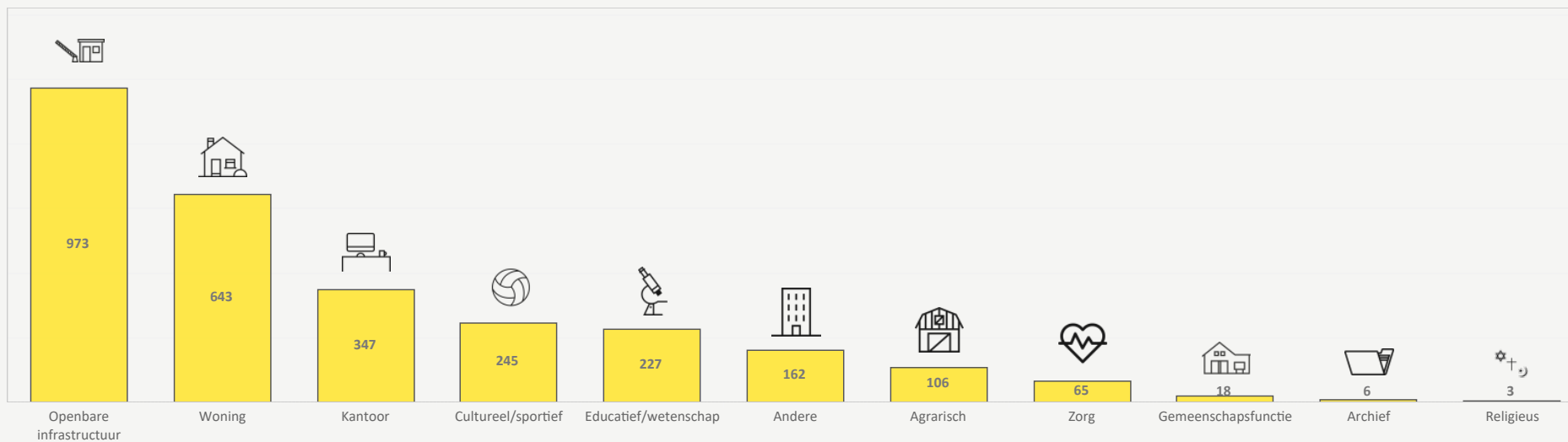
5/ Evolutie aantal gebouwen per gebruiksrecht - 2022

Gezien de meeste gebouwen in eigendom zijn, worden deze gebruiksrechten ofwel niet ingevuld of wordt er gekozen voor het gebruiksrecht 'geen'. We kunnen opmerken dat de gebouwen in 'gewone huur', 'concessie' en met een 'gebruiksovereenkomst' sterk gestegen zijn t.o.v. vorig jaar. Dat kunnen we toeschrijven aan de extra controles die gedaan werden en de bijhorende aanvullingen en rechtzettingen. De invulgraad ligt dus beduidend hoger dan in 2021.

6/ Evolutie aantal gebouwen per bouwtype - 2022

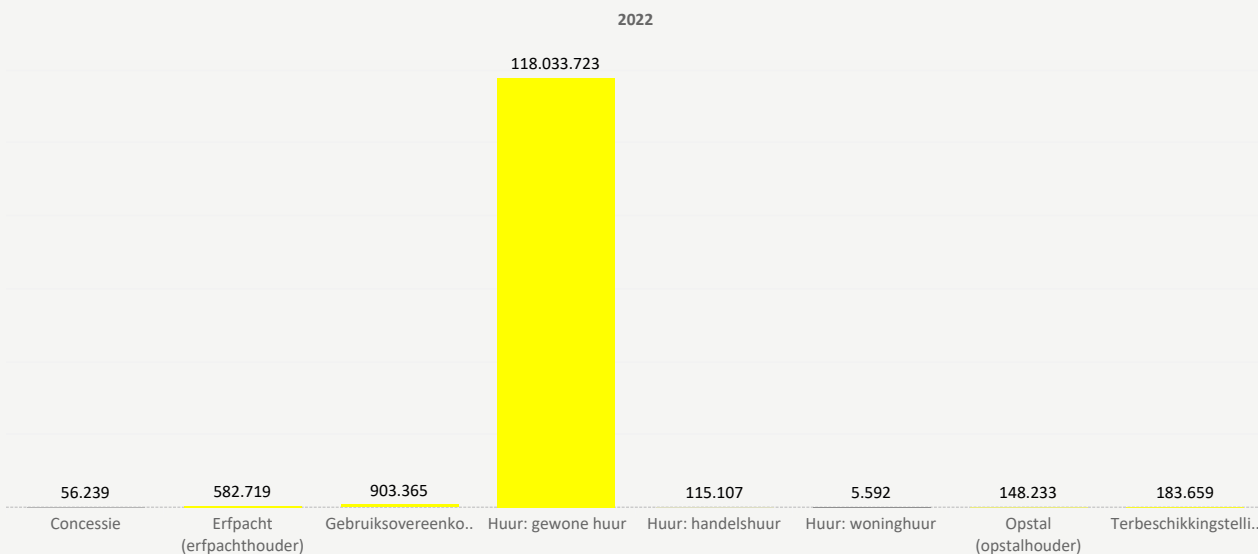

Gezien het aantal gebouwen t.o.v. 2021 licht gedaald is, zijn in de meeste categorieën van bouwtypes ook kleine dalingen op te merken.

Kleine stijgingen zijn op te merken bij de zorggebouwen. De gebouwen die vallen onder de categorie 'andere' (bv. elektriciteitscabines, sanitaire gebouwen en garages) en 'gemeenschapsfunctie' kenden de grootste stijging.

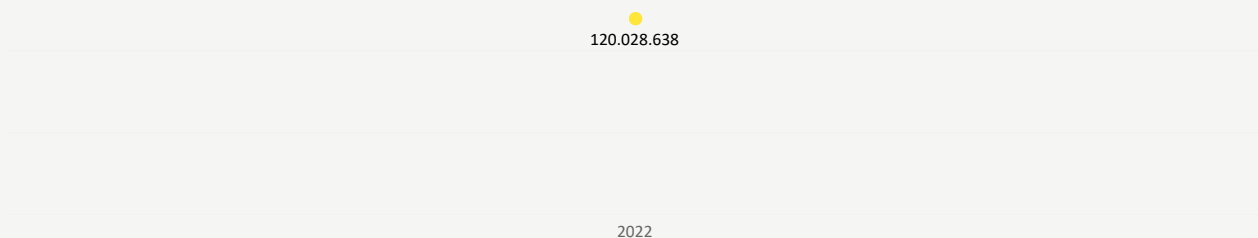
7/ Evolutie uitgave voor het gebruik van gebouwen niet in eigendom

Veel van de gebouwen waar entiteiten van de Vlaamse overheid gehuisvest zijn, huren we van derden. In 2022 werd er in totaal iets meer dan 118 miljoen euro uitgegeven aan huur. Dit is een sterke stijging t.o.v. 2021 toen de jaarlijkse huuruitgave 87 miljoen euro bedroeg. We hebben in de loop van 2022 echter heel wat aanpassingen en rechtzettingen gedaan aan de huuruitgaven, wat dus verklaart waarom er zo een grote stijging merkbaar is. Net zoals in de andere jaren werd in 2022 de meeste huur betaald voor de grote kantoorgebouwen en de VAC's. Deze werd vooral betaald door Het Facilitair Bedrijf die heel wat extra gebouwen erbij kreeg door de verschillende inkantelingen (cfr. VR 2019 2012 DOC.1313/1BIS).

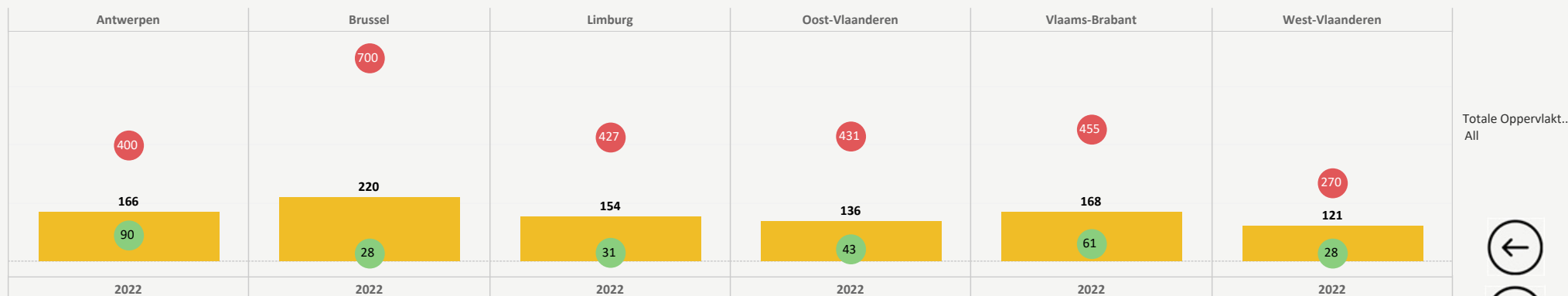
Evolutie totale uitgaven

8/ Evolutie huurprijs voor kantoren volgens de ligging - 2022

■ avg. gemiddelde huurprijs
 ■ max. gemiddelde huurprijs
 ■ min. gemiddelde huurprijs

Gemiddelde huurprijs: de som van de huurprijzen per m² per gebouw gedeeld door het aantal gebouwen.

Voor **kantoorgebouwen groter dan 1.000 m²** betalen we gemiddeld de meeste huur/m² in Vlaams-Brabant (226 euro/m²), kort gevolgd door Brussel (218 euro/m²).

In elke provincie (behalve Antwerpen) is de prijs/m² gestegen t.o.v. 2021. Dat kunnen we enerzijds verklaren door de jaarlijkse indexatie van de huurprijzen en ook door de extra controles in 2022 en de daaraan gekoppelde rechtzettingen en aanvullingen in Terra anderzijds.

Voor **kantoorgebouwen kleiner of gelijk aan 1.000 m²** betalen we gemiddeld de meeste huur/m² in Brussel (227 euro/m²), gevolgd door Antwerpen (158 euro/m²) en Limburg (156 euro/m²).

In elke provincie is de huur/m² toegenomen t.o.v. 2021. Ook hier kunnen we dit toewijzen aan de aanvullingen en rechtzettingen in de Terra databank.

Disclaimer: De huurprijs is inclusief alle kosten (energie, onderhoud, schoonmaak, verbruik dranken, sporadisch gebruik van vergaderzalen,...). Dit maakt dat de huurprijs hoog is, zeker bij kleinere oppervlaktes.

Aantal verkochte gebouwen:

21

Aantal gebouwen einde huur:

9

Aantal afgebroken gebouwen:

3

■ Verkocht   ■ Einde huur   ■ Afgebroken

De begeleidende tekst voor deze grafiek wordt in de volgende tab weergegeven.

Uit Gebruik genomen gebouwen - verklaring

Verkochte gebouwen

Er werden 21 gebouwen verkocht in 2022.

Vier daarvan waren in beheer bij Het Facilitair Bedrijf. Het gaat om de volgende gebouwen:

- Gulledele 100, Sint-Lambrechts-Woluwe
- Kasteelkaai 1, Kortrijk
- Markgravestraat 10, Antwerpen
- Stadenstraat 39, Kortemark incl. de berging op het perceel

ANB verkocht 3 gebouwen in Dilsen-Stokkem, Watering 1. Het gaat om een hoeve en 2 stallen.

AWV verkocht 2 sites, bestaande uit totaal 5 gebouwen. Het betreft een oude hoeve met gronden (gekend als 'Weeltjenshoeve') gelegen in Antwerpen, Antwerpse baan 381. Daarnaast werd in Wetteren, Poortelos 3-4, het districtsterrein (omvattende o.m. een kantoorgebouw met conciërgewoning, loodsen en werkplaatsen) van de hand gedaan.

DVW verkocht 2 gebouwen. Het gaat om een residentiële woning gelegen in Kapellen, Buizerdlei 6, en een voormalig districtsgebouw te Boom, Noeveren 199.

DCJM tenslotte verkocht de Luisterpuntbibliotheek gelegen in de Gustave Schildknechtstraat 28, Brussel.

VAPH verkocht een kantoorgebouw gelegen in de Potvlietlaan 5, Antwerpen.

ILVO verkocht 2 gebouwen. Beiden zijn gelegen in de Ankerstraat 1, Oostende. Het betreft een hoofd- en bijgebouw van het Instituut voor Landbouw – en zeevisserij.

VDAB verkocht een opleidingscentrum, gelegen in de Oude Kasteelstraat 2, Kortrijk.

De Lijn verkocht een magazijn/stelplaats te Antwerpen, Draakplaats 6.

Gebouwen einde huur

Er werden 9 gebouwen op einde huur geplaatst in 2022.

VDAB heeft voor 4 gebouwen het huurcontract beëindigd. Het gaat om de volgende gebouwen:

- Opleidingscentrum in de Mai Zetterlingstraat 10, Gent
- Opleidingscentrum in de Tiensestraat 34, Leuven
- Een terrein voor een opleiding tot vrachtwagenchauffeur, gelegen te Geel, Molenberg 19
- Opleidingscentrum te Antwerpen, Westkaai 72.

Opgroeien Regie stopte het huurcontract voor 3 gebouwen:

- Kantoorgebouw Te Gent, Floraliënlaan 11. Intussen staat dit gebouw leeg en is het in beheer van Het Facilitair Bedrijf. De bedoeling is om dit gebouw af te stoten in 2024.
- Verlorenkost 22, Westerlo
- Sint-Godelievedreef 20, Brugge

VITO verliet de AA Tower te Gent, Technologiepark Zwijnaarde 19.

DMOW stopte de huur voor het Natiënhuis, te Antwerpen, Jordaenskaai 25.

Afgebroken gebouwen

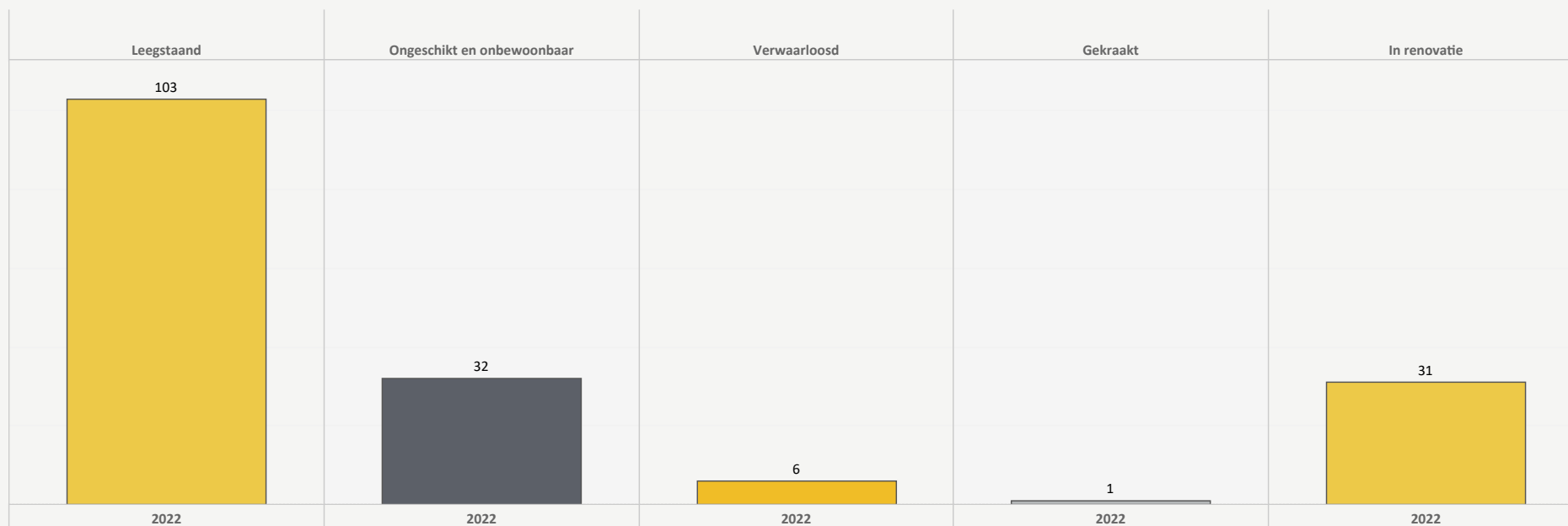
Er werden in 2022 drie gebouwen afgebroken. Het gaat om een:

- Huisbewaarderwoning van het INBO in Geraardsbergen, Gaverstraat 2
- Loods van de VLM gelegen in de Dordrechtstraat 5, Gent
- Gemeenschapsinstelling van Opgroeien in de Sint-Andreaslaan 7, Beernem

10/ Leegstaande gebouwen in 2022

142 Gebouwen - dat is 4,0% van het totaal - zijn leegstaand, ongeschikt en onbewoonbaar, verwaarloosd of gekraakt.

De begeleidende tekst voor deze grafiek wordt in de volgende tab weergegeven.

Leegstaande gebouwen - verklaring

173 gebouwen zijn leegstaand, verwaarloosd, ongeschikt & onbewoonbaar, gekraakt of in renovatie. Dat is 6,01 % van het totaal aantal gebouwen. Dit is een verbetering t.o.v. 2021: toen vielen er 219 gebouwen onder deze categorie.

Het aantal leegstaande gebouwen daalde t.o.v. 2021 van 149 naar 103. Ongeveer 60% wordt beheerd door DVW en 11,65% door ANB. Iets meer dan 61% van de leegstaande gebouwen zijn woningen.

Voor 28% van de leegstaande gebouwen is de vastgoedstrategie 'afstoten'. Bijna 11% wil men behouden. Voor de rest van de leegstaande gebouwen is de strategie nog onduidelijk of niet ingevuld.

De gebouwen die ongeschikt & onbewoonbaar zijn, stegen licht t.o.v. 2021 van 30 naar 32. Hiervan heeft ANB er 40,65% in portefeuille; het ILVO 12,5%. De verwaarloosde gebouwen daalden van 9 naar 6 gebouwen. DVW, DMOW en ANB hebben elk 2 verwaarloosde gebouwen in beheer.

In maart 2022 werd een gebouw van DVW gekraakt. Het gaat om een residentiële woning op de Westlangeweg 7 in Beveren.

De gebouwen in renovatie bleven gelijk t.o.v. 2022 (31), waarvan ongeveer 50% in beheer bij ANB.

Bronnen Gebouwgegevens

Afdeling Scheepvaartbegeleiding • Agentschap Facilitair Bedrijf (HFB) • Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) • Agentschap Integratie en Inburgering (AGII) • Agentschap Justitie en Handhaving (AJH) • Agentschap Plantentuin Meise • Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) • Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) • Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) • Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) • De Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT) • De Vlaamse Waterweg (DVW) • Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) • Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) • Departement Omgeving • Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (DWVG) • Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) • Het Gemeenschapsonderwijs (GO!) • Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) • Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM) • Muntpunt • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZ Rekem) • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) • Opera Ballet Vlaanderen • Opgroeien • Opgroeien Regie • ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) • Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen (POM Antwerpen) • Scholengroep 8: Brussel (onder GO!) • Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) • Sport Vlaanderen • Toegankelijk Vlaanderen • Toerisme Vlaanderen (TVL) • Universiteit Antwerpen • Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) • Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) • Vlaams Energiebedrijf (VEB) • Vlaams-Brussel Fonds • Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) • Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) • Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) • Vlaamse Landmaatschappij (VLM) • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep • Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) • Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn • Vlaams-Europees Verbindingsagentschap • vzw 'de Rand'

Een goed zicht op de eigendomsstructuur van overheidsgronden is essentieel voor de realisatie van elk ruimtelijk project. Bovendien vormt dit inzicht de basisvoorwaarde voor een degelijk grondbeleid.

Scope/ Dit rapport geeft informatie over de gronden op **31/12/2022** die gelegen zijn in Vlaanderen en opgenomen zijn in de Terra Patrimonium- en Energiedatabank Vlaanderen. Gronden gelegen in andere gewesten werden niet opgenomen. De betrouwbaarheid van de cijfers is onderhevig aan de kwaliteit van de gegevens aangeleverd door de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL). Het openbare domein zit niet in deze cijfers vervat.

Beheer/ De gronden worden beheerd door functionele eigenaars of beheerders. Dit zijn entiteiten met en zonder rechtspersoonlijkheid. Elke entiteit beheert de gronden waartoe ze bevoegd is. De bevoegdheid wordt bepaald door de aard van het gebruik van de gronden.

Definities/ De gebruikte termen kan je terugvinden via <https://overheid.vlaanderen.be/vastgoeddefinities>

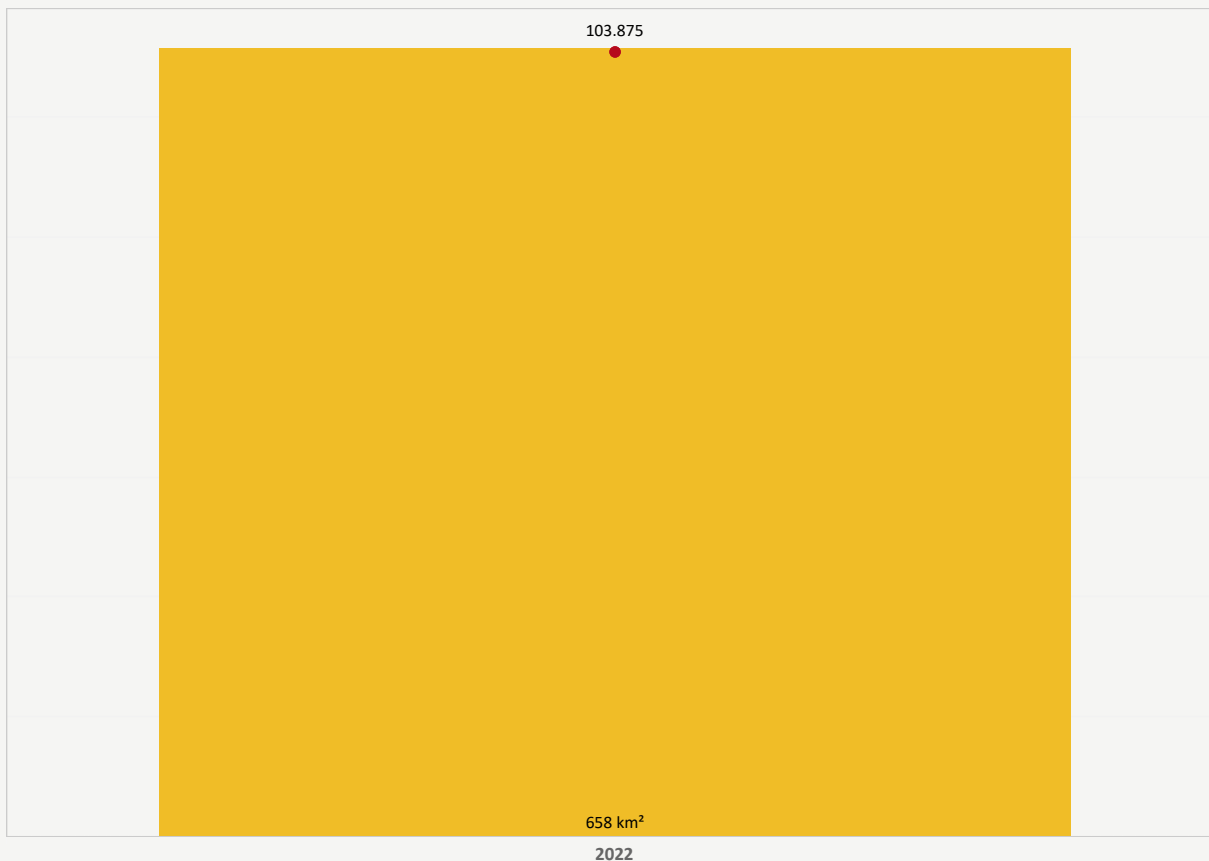

11/ Evolutie totaal aantal percelen

■ Distinct count of id   ■ oppervlakte

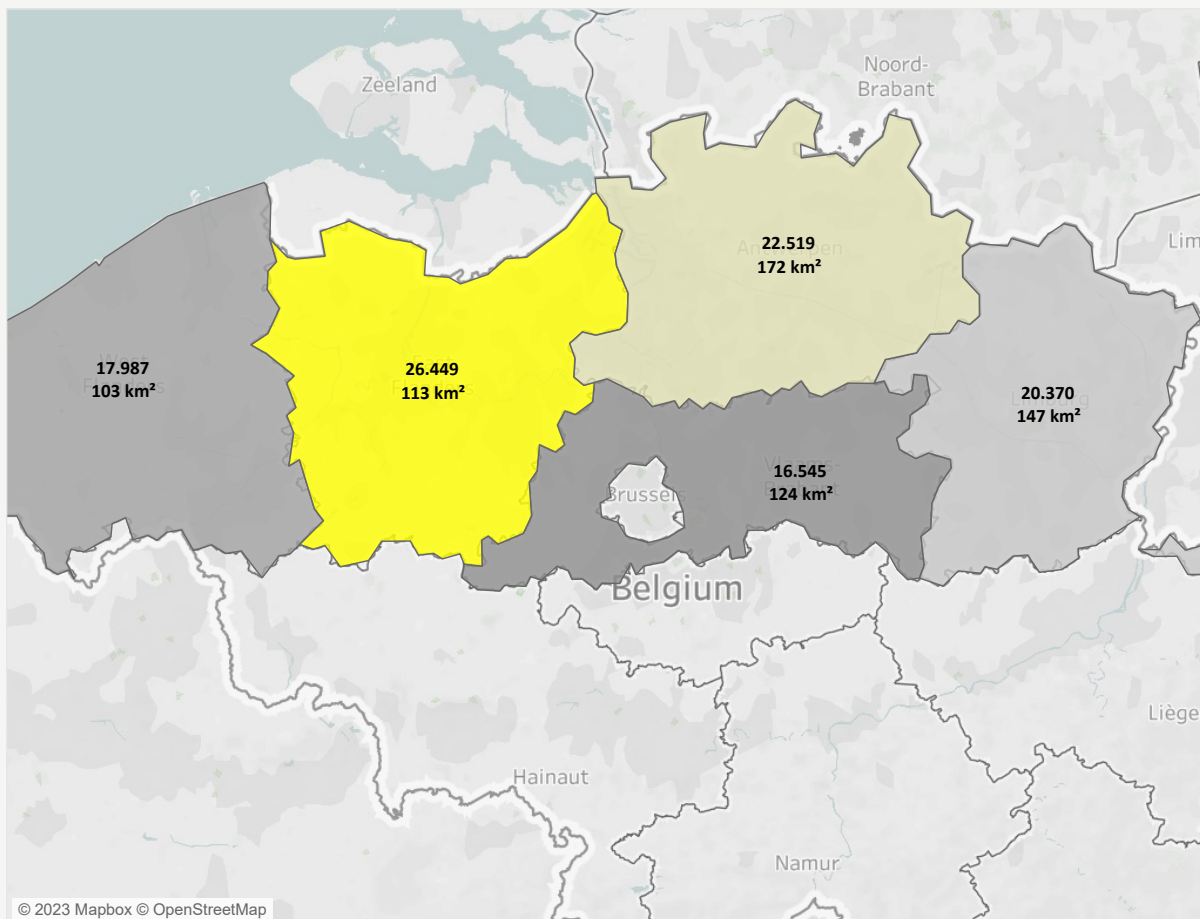

Het aantal percelen in eigendom schommelt jaarlijks. De schommelingen zijn o.a. te wijten aan de aankoop en verkoop van gronden, opnamen in het openbaar domein, schrappingen van perceelnummers en wijzigingen in de lijst van de Nationale Bank van België.

In 2022 waren er **103.875 percelen in eigendom (658 km²)** t.o.v. 101.930 (645 km²) in 2021. Er is dus een absolute stijging van het aantal percelen met 1,91% of 1.945 percelen (13 km²). In het Vlaamse grondgebied (13.625 km²) vertegenwoordigen de percelen in eigendom van de Vlaamse entiteiten 4,83 %.

12/ Aantal percelen volgens ligging - 2022

Regio gronden
Provincie

Met 26.449 percelen (113 km²) telt **Oost-Vlaanderen** het meeste aantal gronden. De grootste oppervlakte bevindt zich echter in de provincie **Antwerpen** met 172 km² voor 22.519 percelen.

We kunnen stellen dat het aantal percelen per provincie t.o.v. verleden jaar licht gestegen is. In Oost-Vlaanderen zien we een iets sterkere stijging met bijna 4.000 percelen.

13/ Top 10 van de grondbeheerders - 2022

Agentschap voor Natuur en Bos

- Aandeel in totaal: 64,18%
- Aantal percelen: 40.684
- Oppervlakte: 422 km²

De Vlaamse Waterweg

- Aandeel in totaal: 10,82%
- Aantal percelen: 16.405
- Oppervlakte: 71 km²

VLM

- Aandeel in totaal: 6,50%
- Aantal percelen: 5.936
- Oppervlakte: 43 km²

Overige beheerders

- Aandeel in totaal: 4,05%
- Aantal percelen: 5.071
- Oppervlakte: 27 km²

Agentschap MDK

- Aandeel in totaal: 2,60%
- Aantal percelen: 1.938
- Oppervlakte: 17 km²

VLAAMSE MILIEUMAATS

- Aandeel in totaal: 2,51%
- Aantal percelen: 7.090
- Oppervlakte: 17 km²

Agentschap Wegen en Verkeer

- Aandeel in totaal: 3,60%
- Aantal percelen: 13.853
- Oppervlakte: 24 km²

het Gemeenschapsonderwijs

- Aandeel in totaal: 1,82%
- Aantal percelen: 1.362
- Oppervlakte: 12 km²

Aquafin

- Aandeel in totaal: 1,3%
- Aantal percelen: 8.02
- Oppervlakte: 9 km²

DE WATERGROEP - VMW

- Aandeel in totaal: 1,77%
- Aantal percelen: 3.113
- Oppervlakte: 12 km²

Sport Vlaanderen

- Aandeel in totaal: 0,8%
- Aantal percelen: 396

De begeleidende tekst voor deze grafiek wordt in de volgende tab weergegeven.

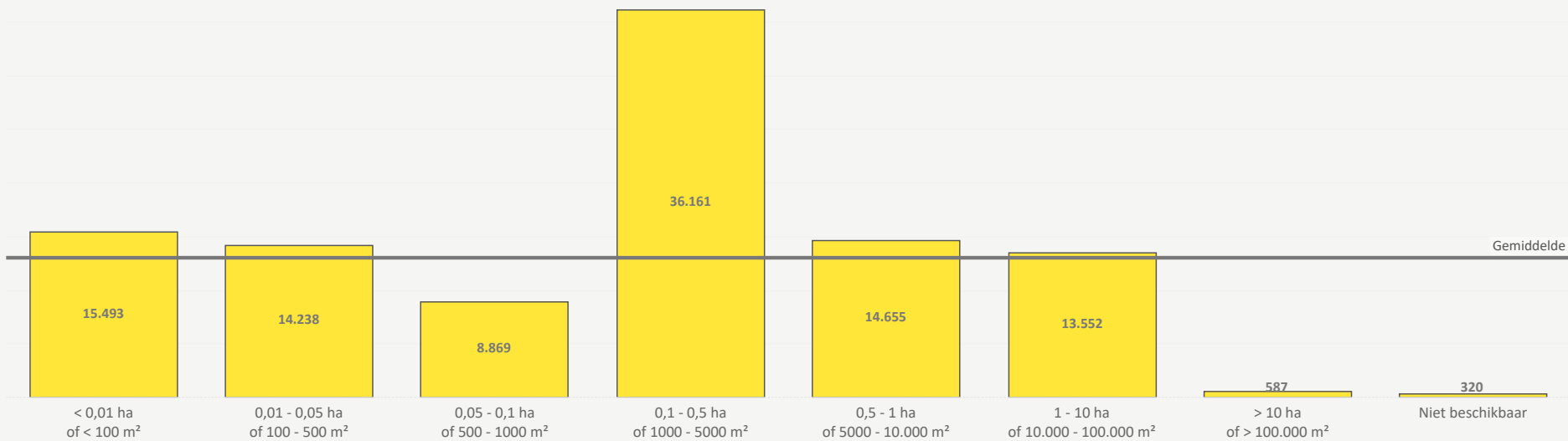

De grootste grondbeheerders zijn:

1. **Agentschap Natuur en Bos (ANB)** met 40.684 percelen (422 km²). Dit komt overeen met 64,18% van de totale oppervlakte van alle percelen van de Vlaamse overheid. Het Bosuitbreidingsplan voorziet 4.000 ha bijkomend bos tegen 2024 en nog eens 10.000 ha bos tegen 2030. Van de 1.250 ha die de Vlaamse overheid zal realiseren, neemt ANB, samen met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), 1.000 ha bosuitbreiding voor zijn rekening.
2. **De Vlaamse Waterweg (DVW)** met 16.405 percelen (71 km²). DVW beheert heel wat watergebonden percelen. Deze worden in concessie gegeven aan bedrijven die de binnenvaart gebruiken voor de aan- en afvoer van grondstoffen en/of afgewerkte producten. De watergebonden percelen worden toegewezen aan bedrijven via een zogenoemde vermarktingsprocedure. Dit wil zeggen dat bedrijven zich tijdens een bepaalde periode kandidaat kunnen stellen voor een bepaald terrein. Op basis van voorop vastgestelde criteria wordt het terrein vervolgens toegewezen aan de meest geschikte kandidaat.
3. **Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)** met 13.853 percelen (24 km²). AWV spant zich, net als DVW, in om meer groen te creëren op haar braakliggende gronden en gaat daarom in op het voorstel van natuurorganisatie BOS+ om meer bomen te planten op braakliggende terreinen. Daarnaast bekijkt Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, welke restgronden van AWV aangewend kunnen worden voor het plaatsen van zonnepanelen om te voorzien in de energiebehoefte voor bv. tunnelverlichting.

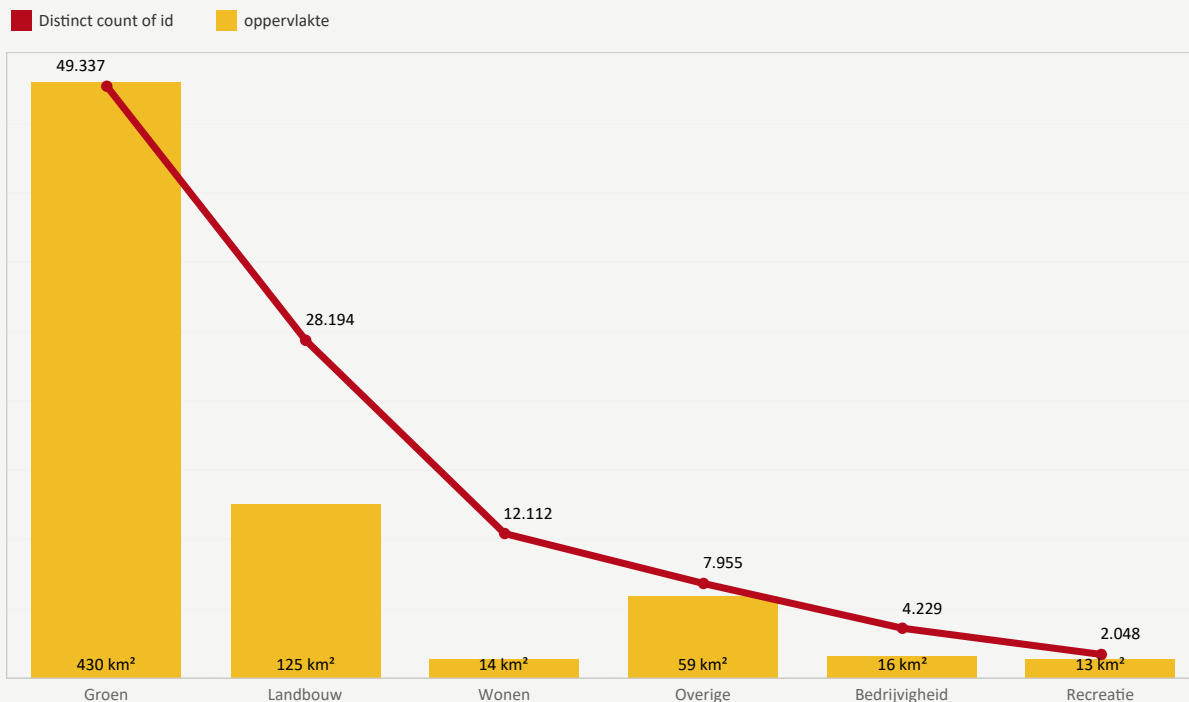

14/ Aantal percelen volgens grootte - 2022

Iets meer dan een derde van de percelen in eigendom bevindt zich in de categorie van 0,1 – 0,5 ha. Slechts 0,57% van de percelen is groter dan 10 ha. Voor 320 percelen (0,31%) is er geen oppervlakte gekend in Terra.

15/ Aantal percelen en oppervlakte per bestemmingscategorie - 2022

Bijna de helft van de percelen behoren tot de bestemmingscategorie 'groen'. Het aantal is toegenomen met ongeveer 2.000 percelen t.o.v. 2021 een stijging t.g.v. het aankoopbeleid van ANB (zie eerder).

De categorie 'landbouw' steeg ook met bijna 1.000 percelen tot een totaal van 28.194. Deze zijn vooral in eigendom van VLM en VMM.

De categorie 'overige' daalt met bijna 800 percelen. Vooral te wijten aan de daling in aantal percelen in eigendom van AWV (665 percelen t.o.v. 2021). In deze bestemmingscategorie vinden we o.a. percelen terug voor lijninfrastructuur (bv. weginfrastructuur), gemeenschaps- en nutsvoorzieningen (bv. zuivering van afvalwater) en de ontginning van waterwinning (bv. watervoorziening).

Bronnen Grondgegevens

Agentschap Facilitair Bedrijf (HFB) • Agentschap Integratie en Inburgering (AGII) • Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) • Agentschap Plantentuin Meise • Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) • Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) • Aquafin • be-DIVE • Bedrijvent centrum Waasland • Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel • De Vlaamse Waterweg (DVW) • De Werkvennootschap • Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) • Departement Financiën en Begroting • Departement Landbouw en Visserij • Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) • Departement Omgeving • Diestsepoort • Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek • Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek • Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) • Greenville • H.W.P. • Hermesfonds • Het Gemeenschapsonderwijs (GO!) • Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) • Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren • Lak Invest • Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) • Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Antwerpen • Luchthavenontwikkelingsmaatschappij Oostende-Brugge • Mijnen • Mijnschade en Bemaling Limburgs Mijng gebied • Ministeries van de Vlaamse Gemeenschap • Moev • Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen • Natuurinvest • Onroerend Erfgoed • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZ Rekem) • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) • Opera Ballet Vlaanderen • Opgroeien • ParticipatieMaatschappij Vlaanderen NV (PMV) • Site Kanaal • Site-Ontwikkeling Vlaanderen • Sport Vlaanderen • Toerisme Vlaanderen (TVL) • Tunnel Liefkenshoek • Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) • Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) • Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) • Vlaams Instituut voor Biotechnologie • Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) • Vlaams Woningfonds • Vlaamse Gemeenschap • Vlaamse Gewest • Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep • Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) • Vlaamse Landmaatschappij (VLM) • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) • Vlaamse Radio- en Televisieomroep (VRT) • Vlaamse Vervoersmaatschappij - De Lijn • vzw 'de Rand'

In 2020 keurde de Vlaamse Regering de Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie goed. Deze strategie streeft naar een klimaatneutraal gebouwenpark voor verwarming, sanitair warm water, koeling en verlichting tegen 2050. De Regering ziet daarbij een voorbeeldrol weggelegd voor publieke gebouwen om klimaatneutraal te zijn tegen 2045.

Scope: Dit rapport toont de situatie van de energiegegevens op 31/12/2021 in combinatie met de vastgoedgegevens op 31/12/2022. De gas- en elektriciteitsverbruiken werden aangeleverd door het Vlaams Energiebedrijf. De databeheerders van de entiteiten leverden de gegevens aan over stookolieverbruik, hernieuwbare energie-, EAN-nummers en andere functionele gegevens. De betrouwbaarheid van de cijfers hangt af van de kwaliteit van de gegevens aangeleverd door de betrokken partijen.

Beheer: De energiegegevens worden aangeleverd door functionele eigenaars of beheerders. Dit kunnen entiteiten met- of zonder rechtspersoonlijkheid zijn. Ze hebben het beheer toegewezen gekregen over gebouwen die vanwege hun gebruik vallen onder de bevoegdheid van die entiteit.

Definities: De gebruikte termen zijn terug te vinden via <https://overheid.vlaanderen.be/vastgoeddefinities>

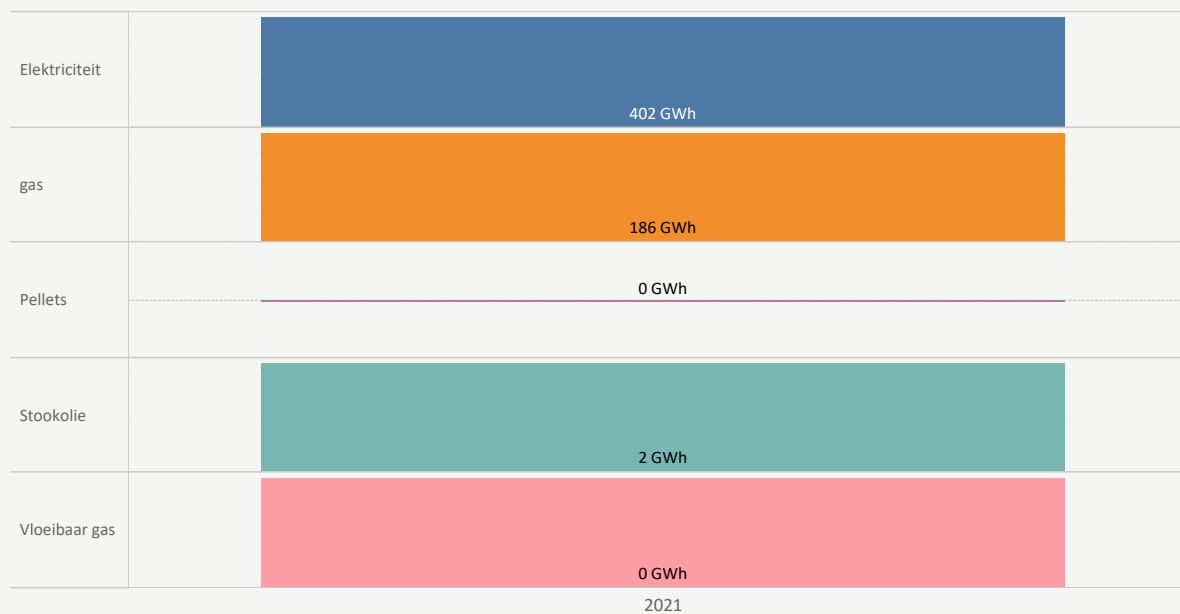
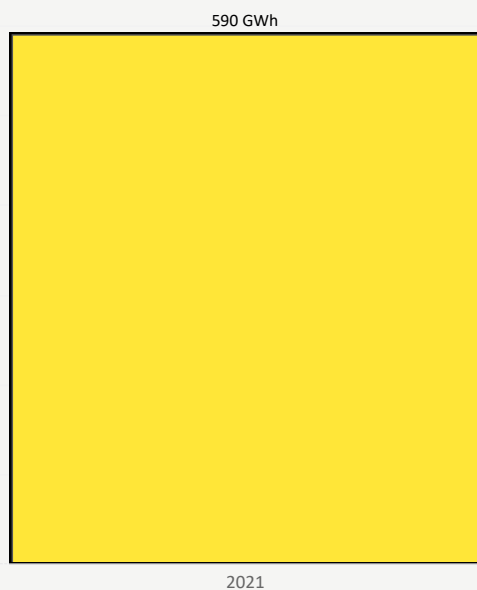

16/ Evolutie van energieafname

Type Energieverb.
Primair Verbruik

Overzicht totaal Primair Verbruik per jaar

De getoonde verbruiken zijn werkelijke verbruiken. De verbruiken worden weergegeven per facturatieperiode. Een contract aangegaan op 01/04/2021 loopt tot 21/03/2022. Het jaarlijks verbruik gaat dus in vanaf de start van de datum van het energiecontract. Als gevolg daarvan zijn de verbruiken van 2022 pas volledig op 31/12/2023.

Het absoluut energieverbruik in 2021 is met circa 16% gestegen t.o.v. 2020. Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan een stijging in het absoluut elektriciteitsverbruik, wat in 2021 circa 20% hoger lag dan in 2020. Hierin speelt het hoger aantal gebouwen een kleine rol, maar de stijging is voornamelijk afkomstig van een hoger gemiddeld elektriciteitsverbruik per gebouw.

De Vlaamse overheid streeft er echter naar om haar energieverbruik in de komende jaren in te perken, met het oog op het behalen van de klimaatdoelstellingen:

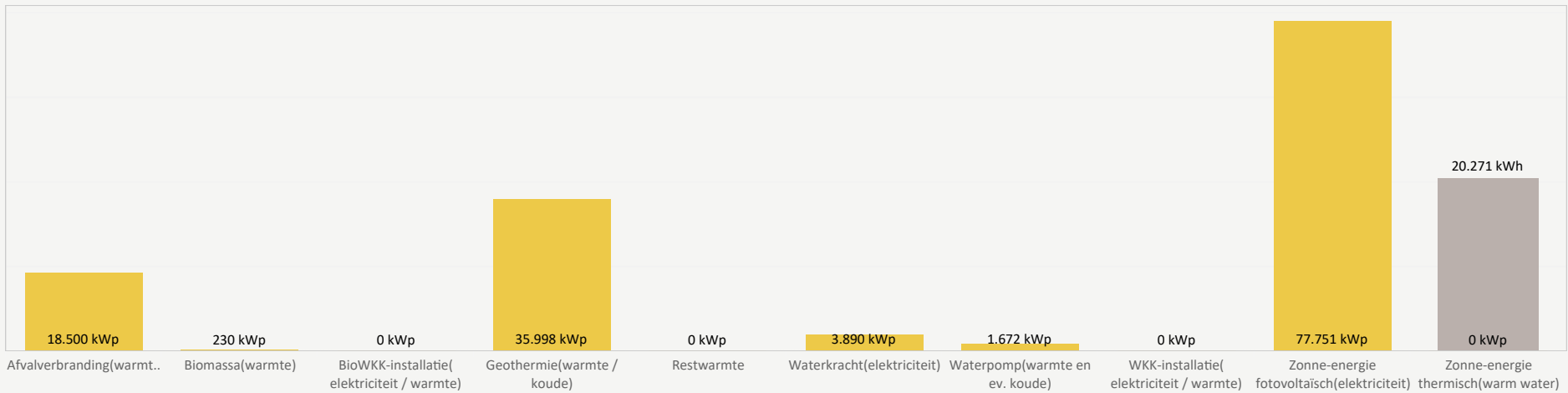
- Ze kiest voor energiezuinige nieuwe gebouwen
- Ze verlaat energieverslindende gebouwen
- Ze voert energiebesparende maatregelen door in bestaande gebouwen
- Ze opteert waar mogelijk voor minder vervuilende energiebronnen, en kiest resoluut voor hernieuwbare energie.

Het Vlaams Energiebedrijf biedt hierbij ondersteuning aan zowel entiteiten van de Vlaamse overheid als aan lokale besturen.

17/ Hernieuwbare energie

■ geïnstalleerd vermogen   ■ geproduceerde energie

De data voor de hernieuwbare energie komt uit de Terra Patrimonium- en energiedatabank Vlaanderen, en toont de huidige toestand.

18/ Energiebesparende maatregelen

De Europese Energie-Efficiëntie Richtlijn (EER) verplicht tot het renoveren van overheidsgebouwen in eigendom van en in gebruik door de centrale overheid, met als doel de energie-efficiëntie te bevorderen. Daarom worden in Terra de uitgevoerde en geplande energiebesparende maatregelen per gebouw bijgehouden.

Er zijn 5 categorieën van energiebesparende maatregelen. Hieronder enkele voorbeelden van wat elke categorie inhoudt.

- Andere: dakisolatie, regeltechnische verwarming, stookplaats renovatie, warmtepompen en koeling, ...
- Gebouwschil: plaatsing van een zonneboiler, vloer, muur- en gebouwisolatie, isoleren pimpleidingen, ...
- Hernieuwbare energie: regeltechnische verwarming, koeling en ventilatie en schrijnwerkrenovatie hout en aluminium, ...
- Installaties: zonwering, windmolens, verhogen luchtdichtheid, duurzame energieopslag, ...
- Verlichting: radiatorfolie, centraliseren verwarming, ...

De meeste maatregelen zijn reeds beëindigd (zie kolom "Totaal type maatregelen" op rij "beëindigd"), maar er zijn ook heel wat maatregelen die nog moeten gestart worden (zie kolom "Totaal type maatregelen" op rij "Te starten").

Bronnen Energiegegevens

Afdeling Scheepvaartbegeleiding • Agentschap Facilitair Bedrijf (HFB) • Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) • Agentschap Integratie en Inburgering (AGII) • Agentschap Plantentuin Meise • Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) • Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) • Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) • Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) • De Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT) • De Vlaamse Waterweg (DVW) • Departement Cultuur, Jeugd en Media (DCJM) • Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW) • Departement Omgeving • Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (DWVG) • Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) • het Gemeenschapsonderwijs (GO!) • Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) • Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) • Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM) • Muntpunt • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) • Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Rekem (OPZ Rekem) • Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) • Opera Ballet Vlaanderen • Opgroeien • Opgroeien Regie • ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) • Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen (POM Antwerpen) • Scholengroep 8: Brussel (onder GO!) • Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) • Sport Vlaanderen • Toegankelijk Vlaanderen • Universiteit Antwerpen • Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid (VUTG) • Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) • Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen • Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) • Vlaams Energiebedrijf (VEB) • Vlaams-Brussel Fonds • Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) • Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) • Vlaamse Landmaatschappij (VLM) • Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) • Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – De Watergroep • Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) • Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) • Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn • Vlaams-Europees Verbindingsagentschap vzw 'de Rand'

Colofon: Jaar: 2022 •

Auteur: Eline Van Der Meulen, Beheerder Vastgoedinformatie – Agentschap Facilitair Bedrijf

Technische ondersteuning: Jelle Rheinhard – Vlaams Energiebedrijf en Luc De Cock – Agentschap Facilitair Bedrijf

Gegevensbeheerders: Eline Van Der Meulen, Beheerder Vastgoedinformatie – Agentschap Facilitair Bedrijf

Eindredactie: Sabrina Prieus, Teamhoofd Vastgoed en Sarah Buelens, Communicatieadviseur – Agentschap Facilitair Bedrijf

Uitgever: Frank Geets, Administrateur Generaal – Agentschap Facilitair Bedrijf (Havenlaan 88, 1000 Brussel)

Indien u vragen hebt over deze publicatie, gelieve contact op te nemen via facilipunt@vlaanderen.be. Deze publicatie is beschikbaar op overheid.vlaanderen.be/vastgoedwijzer

